

Ірина Полякова

ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНОГО РУХУ В ГАЛИЧИНІ ПЕРІОДУ КІНЦЯ ХІХ – 30-х РОКІВ ХХ ст.

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства зростає інтерес до вітчизняної історії, витоків української культури і художньої творчості. Незаперечним є той факт, що часто основним засобом збереження українських національних традицій в окремі історичні періоди було музичне мистецтво, завдяки якому зберігалася самобутня культура, утверджувалися національні пріоритети серед українства, яке в Галичині часто зазнавало матеріального та духовного гноблення. Особливе значення в цих процесах належало українському музичному театрові, становлення і розвиток якого був тісно пов'язаний з народними традиціями, з професійним музичним мистецтвом, літературною творчістю та драматургією. В силу певних історичних обставин він починає свій шлях в середовищі творців-аматорів, любителів театральних вистав, яким були близькі інтереси простих українських людей, і саме тому був найбільш доступним для масового глядача.

В українському музикознавстві є багато досліджень, присвячених проблемам становлення і розвитку української музичного театру (Л.Архівович, О.Шреєр-Ткаченко, М.Загайкевич, О.Литвинова, Р.Пилипчук, Л.Корній та ін.), в більшості яких старовинні традиційні театральні форми – стародавні народні обряди, народна театральна драма, вертеп, шкільний театр – розглядаються як джерела професійного музичного театру, що зумовили появу перших музично-драматичних вистав. Як зазначає Р.Пилипчук, до цього часу існують різні погляди на питання про початки українського театру, які висловлювалися вченими ще в другій половині ХІХ і першій половині ХХ ст. [1, с.15]. Поява перших музично-театральних вистав у Галичині, як відомо, відноситься до середини ХІХ ст. (Коломия, Львів, Перемишль) завдяки діяльності театально-аматорських колективів.

Новонароджений галицько-український музичний театр задовольняв естетичні потреби і смаки різних соціальних верств українського населення. У найважчі історичні періоди це демократичне мистецтво несло в собі той незламний національний дух, який допомагав вистояти та мужньо пройти через важкі випробування, і відіграло значну роль в культурологічних процесах збереження національних традицій, становлення і розвитку професійного музичного мистецтва. У виставах звучала жива народна мова, українська народна пісня і танцювальна музика, що мало неабияке значення в часи австрійського та польського

поневолення. Театр пропагував музично-театральне мистецтво серед демократичної аудиторії, художні смаки якої, в свою чергу, визначали репертуар театральних труп.

Розвиток музично-театрального мистецтва в Галичині в зазначений період відбувався у тісному зв'язку з театральною культурою Східної та Західної Європи. На сцені аматорських театрів Галичини утвердились і знайшли своє сценічне життя такі жанри, як народна оперета, мелодрама, водевіль, комедія, драма, сатира та ін., в яких починають формуватися основи національної драматургії, що спиралися передусім на українські народні традиції. Важливу роль тут відіграло музичне оформлення спектаклів. Музика була одним з основних засобів спілкування митців з масами слухачів, оскільки її підґрунтям стало багатство української народної пісні, що мало як естетичне, так і суспільно-політичне значення.

На межі XIX-XX століть музично-театральний рух у Галичині набуває організованих форм. Це було зумовлено тим, що в цей період вже діяли такі культурно-мистецькі центри, як "Руський Народний Театр" при Товаристві "Руська бесіда" (Львів), Товариство ім. Г.Квітки-Основ'яненка з одноіменним театром (Коломия). У 1898 році у Львові було засноване "Українсько-руське драматичне товариство ім. І.Котляревського", яке надавало матеріальну допомогу акторам, аматорським гурткам, мало музично-театральну бібліотеку, утримувало вокально-драматичну студію. При товаристві діяв аматорський театр, який поряд з музично-драматичними спектаклями ставив оперні твори ("Запорожець за Дунаєм", "Чорноморці").

На початку XX ст. музично-театральний рух у Галичині набуває інтенсивнішого розвитку. Про це свідчить той шлях, який пройшов музичний театр у зазначений період. Майже при кожному українському національно-патріотичному, громадському, культурно-освітньому, молодіжному товариствах у містах, містечках і селах Галичини діяли аматорські драматичні гуртки. Протягом першого десятиріччя XX ст. українська громадськість Галичини, використовуючи досвід Наддніпрянської України, розпочала спорудження Народних домів у Дрогобичі, Коломиї, Станіславові, Самборі, Тернополі. Це активізувало діяльність аматорських гуртків. Так, у Львові в 1909 році діяло сім драматичних гуртків при різних культурно-освітніх осередках, а саме: різних відділів товариств ім. І.Котляревського, "Сокіл", "Просвіта", "Зоря", "Воля" та ін. У роботі багатьох драматичних колективів брали участь професійні актори, що сприяло значному зростанню мистецького рівня аматорських постановок, збагачувало репертуар новими, більш складними драматичними творами. Наприкінці першого десятиріччя XX ст. на базі театральних гуртків у містах відкриваються аматорські театри, а у

1912 р. при товаристві “Просвіта” з метою надання аматорам методичної допомоги і творчих порад була заснована “Техніко-Театральна комісія”.

В період з 1909 по 1914 роки у Львові при підтримці і сприянні “Руської бесіди” активно діє “Український людський театр”. У цьому аматорському театрі розпочав своє творче життя Лесь Курбас, який з 1910 по 1912 роки був його режисером. У виставах брали участь і деякі професійні актори, колишні учасники театру “Руської бесіди”, серед яких Ф.Лопатинська, М.Махницька та ін. У репертуар були включені п'єси Г.Квітки-Основ'яненка, М.Кропивницького, Б.Грінченка, І.Франка.

У 1911-1914 роках у Коломиї діяв аматорський Театр ім. І.Котляревського, активними учасниками якого були актори, що пізніше перейшли до Театру ім. І.Тобілевича, осередком якого в 1918-1919 роках стала Коломия.

Аналізуючи становище українського театру в Галичині, І.Франко зазначав, що “... народ наш дійшов уже до того ступеня розвитку, що почуває потребу театру; доказом цього є аматорські вистави театральні по сільських і містечкових читальнях” [2, с.51]. Основним недоліком репертуару галицьких театрів на той час було те, що для них не вистачало повноцінних сценічних творів галицьких драматургів. Це глибоко хвилювало прогресивну громадськість. Так, І.Франко писав, що репертуар і професійного, і аматорського театру “... не відповідав вимогам показу нашого життя таким, яке воно є” [2, с.45].

В цілому галицький театр хоча і мав певні успіхи, але не відіграв такої ролі, як театр у Наддніпрянській Україні, передусім з огляду на репертуар. До того ж і мистецький смак, і вимоги публіки того часу були досить обмежені [3, с.343].

Оригінальним явищем у театральному житті Галичини був Гуцульський театр Г.Хоткевича, який діяв у 1910-1914 рр. Він популяризував традиції та побут Гуцульщини і сприяв появі наукових розвідок і статей про гуцулів та їх культуру. Гуцульський театр розпочав своє існування навесні 1910 року в селі Красноїллі Верховинського повіту як аматорський гурток при спортивно-пожежному товаристві “Січ”. Йшла робота по постановці драми польського письменника Й.Коженювського “Верховинці”, яка була перероблена для аматорської сцени і перекладена Г.Хоткевичем гуцульською говіркою. У березні 1911 року під керівництвом Г.Хоткевича як директора театру і Олексі Ремези як головного режисера театр побував у багатьох містах Галичини: Косові, Надвірній, Калуші, Долині, Болахові, Стрию та ін. Пізніше Гуцульський театр гастролював у Кракові, де артистам допомагав український поет Богдан Лепкий та гурт української інтелігенції. У залі читальні “Просвіти” актори дали чотири вистави. “Це був своєрідний екзаме́н на талановитість,

культуру, артистичність гуцулів, яких поляки вважали здатними тільки до важкої праці, бійки і горілки”, – зазначає краєзнавець П.Арсенич [4, с.6]. Цей іспит, як видно з відгуків у пресі, трупа витримала з честю. Зокрема, польська газета “Nowosci ilustrowane” писала: “Оригінальність і барвність гуцульського одягу дуже добра, як на аматорський селянський театр, сценічне виконання, особливо повні темпераменту гірські танці – все це давало трупі успіх, котрий супроводжує її всюди, де вона виступає”. [Там само].

Хоткевич вирішує сам створити для Гуцульського театру відповідний до його можливостей і спрямування репертуар. Він ретельно вивчає етнографічну літературу про Гуцульщину, робить власні фольклорні записи. На основі цих матеріалів, а також консультацій із знавцями Гуцульщини, Хоткевичем було написано чотири нові п’єси з життя гуцулів, які стали основою репертуару Гуцульського театру. Це такі п’єси, як історична драма “Довбуш”, етнографічна картина в чотирьох діях “Гуцульський рік” (Різдво, Великдень, похорон і весілля), фантастична етнографічна картина в чотирьох діях на матеріалі гуцульської демонології “Непросте” і театралізація гуцульських казок під назвою “Практикований жовнір”.

Вирішальне значення для подальшої долі Гуцульського театру та його керівників мали гастролі в Чернівцях, де після постановки п’єси “Верховинці”, в якій головний герой з погрозами скидає з себе австрійський мундир, про гастролі Гуцульського театру на Буковині і в Галичині не могло бути і мови. Однак після цього театр з великим успіхом давав вистави у Харкові і навіть у Москві, чим зацікавив відомих діячів російської культури К.Станіславського, В.Немировича-Данченка та інших. Події Першої світової війни припинили діяльність Гуцульського театру.

Отже, незважаючи на всі труднощі, аматорський музично-театральний рух на початку XX ст. набуває масового характеру. Він, передусім, сприяє піднесенню освіти і культури населення Галичини та вихованню почуттів національної свідомості, що було особливо актуальним для галицького селянства.

Період 1914–1920 рр. внаслідок воєнних подій був важким і складним для Галичини. У цей час театральне мистецтво розвивалося в дуже несприятливих умовах. Під час війни, коли населення Галичини було мобілізоване до лав збройних сил, в театрі “Руської бесіди” залишилися тільки жінки. У 1914 році припиняє роботу професійний український театр говариства, на зміну якому у 1915 році починає свою діяльність “Український людський театр” під керівництвом Василя Коссака. Незважаючи на скрутні побутові умови, В.Коссака зумів організувати повноцінну театральну трупу, яка відновила постановку опери М.Аркаса “Катерина” і Я.Лопатинського “Еней на мандрівці”, драм В.Пачовського, Г.Цеглинського, Б.Грінченка, здійснила постановку нових спектаклів. Як свідчать

очевидці, приблизно наприкінці 1915 – на початку 1916 років на сцені Львівського театру “Української бесіди” з’явилися Українські Січові Стрільці. Це були “... молоді хлопці, такі, що любили театр, були обдаровані добрими голосами, а дехто з них мав і акторський хист” [6, с.96]. Але на противагу професійним силам театрального жіноцтва (Катерина Пилипенко-Бучма, Катерина Козак-Вірленська, Катерина Рубчакова, Ольга Левицька та ін.), чоловічі сили складали в основному аматори-початківці (Осип Бодак, Михайло Онуфрак, Володимир Демчишин та багато інших), які поєднували військову службу з роботою в театрі [5, с.113]. Особливо палкими ентузіастами театрального мистецтва були Н.Гірняк та М.Волошин, які робили все можливе, щоб урятувати український театр від занепаду.

Багато його талановитих учасників згодом пов’язали своє життя з театром. Серед них були Й.Гірняк, Л.Новіна-Розлуцький, В.Демчишин, М.Онуфрак та ін. Стрілецький театр дав можливість зберегти серед воєнної хуртовини талановиті творчі особистості, такі, як В.Коссак, П.Сорока, Б.Нижанківський, І.Рубчак, М.Бенцаль й ін. З 1916 року цей театр починає діяти під назвою “Український народний театр” товариства “Українська бесіда” (зміна назви “Руська бесіда” на “Українська бесіда” була прийнята на загальних зборах товариства у січні 1916 р.).

З кінця 1917 р. до середини 1918 р. діяльність театру “Українська бесіда” в основному спрямовується на гастрольні виїзди. Крім Львова, Стрілецький театр давав вистави у таких містах Галичини, як Перемишль, Стрий, Дрогобич, Станіславів, Коломия. Ці вистави завжди дуже радо сприймалися публікою (переважно військовими). Стрілецький театр у важкі для українського народу часи для галичан був важливим засобом національної пропаганди, а для військових – великою розрадою.

В період Першої світової війни та в складні післявоєнні роки, пов’язані з окупацією Галичини польськими військами, провідне місце у театральному житті займали напівпрофесійні та аматорські мандрівні трупи, які не мали постійного акторського складу. В 1919-1920 роках у Галичині та Східній Україні діяла велика кількість роз’їзних театрів та театральних труп, окремі з яких мандрували і по землях Польщі. Діяльність цих театрів була спрямована на збереження і розвиток української культури в умовах, які склалися після занепаду Української самостійної держави. Ці колективи мали в своєму складі як професійних акторів, так і аматорів, які раніше були в складі збройних сил УНР чи УГА і після демобілізації зайнялися театральною справою. По Україні, зокрема Галичині, й Польщі в 1920 році мандрували Театр “Емігрант”, Театр ім. М.Старицького, трупа Н.Бойка, трупа Полтавченка, Театр Залевського, Театр М.Руденка та інші. По Волині й Галичині давали свої вистави трупа

М.Орла-Степняка, Театр Комаровського, трупа Городничого, Театри О.Левицького і О.Міткевичевої, Театр М.Айдаріва та інші. Керівниками їх були, як правило, аматори, що мали дозвіл на ведення театру, який видавали воеводства. Мистецький рівень цих театрів був невисокий, що пояснювалось несприятливими умовами для їх діяльності, а репертуар підбирався, зважаючи на популярність, щоб забезпечити матеріальне існування театральних труп. Як зазначає Г.Лужницький, репертуар таких театрів складали народні побутові п'єси "зі співами і танцями... і саме це, а не інтрига чи драматичний нерв, було суттю кожної вистави" [7, с.14].

У квітні 1919 р. при підтримці уряду в Станіславові був заснований Постійний Український театр з драматичною школою акторського мистецтва. На запрошення уряду ЗУНР його очолив колишній директор Львівського "Руського Народного Театру", колишній директор Державної драматичної школи в Києві і режисер Театру М.Садовського Й.Стадник. У 1920 році при підтримці товариства "Українська хата" в місті успішно починає діяти "Український Рухомий Театр" під керівництвом І.Когутяка, до складу якого входили артисти О.Левицька, М.Аркас, М.Куліш та ін. За свідченням очевидців, протягом 1920 року "...дир. Когутяк поставив яких 50 вистав, між ними такі п'єси, як "Дядькові примхи" ("Нахмарило") Б.Грінченка, "Лимерівна" П.Мирного, "Ой не ходи, Грицю..." В.Александрова та багато інших" [8, с.576]. Цей театр знали і в інших містах Галичини – Коломиї, Бучачі, Надвірній, Калуші, Тисмениці.

У 20-30-і роки українське театральне мистецтво зазнає постійних утисків та переслідувань з боку польської влади. Проте і в тих нелегких умовах музично-театральне життя Галичини не занепало. Активно розвивається музично-театральне аматорство, яке на той час набуває поширення у галицьких селах. Численні гуртки театральних аматорів виникають або продовжують діяти при культурно-просвітницьких та міщанських товариствах "Українська бесіда", "Боян", "Українська хата", "Молода Україна", "Січ", "Луг", "Каменярі", "Сокіл", "Зоря", "Воля" та ін. Цьому в значній мірі сприяла мистецько-популяризаторська діяльність галицько-українських театрів, яких діяло в Галичині близько сімнадцяти і серед них такі відомі, як: Український Народний Театр ім. І.Тобілевича, Техніко-Театральний Комітет при товаристві "Просвіта", Театр ім. М.Садовського, Театр Й.Стадника та ін. Утворюються мистецькі товариства "Муза", "Союз українських артистів". Активно діяли культурно-мистецькі центри "Робітничий театр", "Робітнича сцена", "Український театр".

Серед них особливе місце займає Український Народний театр ім. Івана Тобілевича, який вписав яскраву сторінку в мистецьке життя Галичини. Він був організований в м. Станіславові на зразок "Українського людового театру", який активно діяв при сприянні львівського

товариства “Українська бесіда”. Театр ім. Івана Тобілевича функціонував з 1911 по 1938 рік як мандрівний театр з осередками періодично в містах Коломиї та Станіславові, їздив з гастроллями по містах і селах Галичини та Польщі. Театр пройшов складний шлях становлення і розвитку, сповнений творчих пошуків, злетів і невдач. Він розпочав свою діяльність у 1911 році як аматорський гурток і виріс до рівня професійного театру, одного з найкращих у Галичині. Його творчий шлях можна окреслити такими періодами:

перший період – до Першої світової війни (1911-1914 рр., м. Станіславів) – заснування театру і формування творчих традицій, які ґрунтувалися на засвоєнні українського класичного репертуару;

другий період – пов’язаний з воєнними подіями в Галичині (1918-1920 рр., м. Коломия) – діяльність театру відзначається нестабільністю;

третій період – післявоєнні роки (1921-1927 рр., м. Станіславів) – відродження театру та поступове зростання професіоналізму;

четвертий період (1927-1938 рр., м. Станіславів і м. Коломия) – період найвищого розквіту.

Репертуар Театру ім. Івана Тобілевича майже повністю повторював побутовий репертуар професійного театру, що було характерним для більшості аматорських театральних труп, і відзначався жанровою різноманітністю, яка свідчила про високий рівень майстерності його акторів. Зокрема, в трупі театру часто в непристосованих приміщеннях виступали талановиті митці сцени, серед яких були і професійні актори: М.Дмитракова, І.Когутяк, Й.Стадник, І.Рубчак, А.Осиповичева, Г.Юрчак, Г.Сіятовський, В.Блавацький, В.Бенцаль та багато інших. Театр наслідував традиції галицького театального руху, що починають формуватися ще з середини XIX ст. В його репертуарі були кращі твори як української, так і зарубіжної класичної та сучасної драматургії. Зокрема, народна та історична драма (“Ніч на Івана Купала” М.Старицького, “Невольник” і “Вій” М.Кропивницького, “Назар Стодоля” Т.Шевченка, “Мартин Боруля” І.Карпенка-Карого; з новіших – “Оленя” та “Княгиня Анна” І.Зубенка, “Довбуш” Є.Задвірського та ін.), новітня європейська та українська драма (“Лісова пісня” Лесі Українки, “Ой не ходи, Грицю” та “Циганка Аза” М.Старицького, “Украдене щастя” І.Франка), європейська комічна опера і оперета (“Орфей у підземеллі” Й.Оффенбаха, “Циганський барон” Й.Штрауса), українські народнопобутові комедії і опери (“Наталка Полтавка” І.Котляревського, “Запорожець за Дунаєм” С.Гулака-Артемовського, “Шаріка” та “Гуцулка Ксеня” Я.Барнича), опери (“Галька” С.Монюшка, “Сорочинський ярмарок” М.Мусоргського) тощо.

В 30-х рр.паралельно з Театром ім. Івана Тобілевича організовується і починає працювати новий театр “Заграва”. У 1938 році з огляду

на складне матеріальне становище обох театрів відбувається їх об'єднання і в м. Коломиї утворюється один великий театральний колектив під назвою Театр ім. І. Котляревського.

У 1922-1924 роках у Львові при театральному товаристві “Українська бесіда” видатний режисер О. Загаров створив постійний драматичний театр, який зібрав найкращі творчі сили. О. Загаров був одночасно і директором української Драматичної школи, заснованої у 1922 році при Вищому Музичному інституті ім. Миколи Лисенка у Львові. Це була перша на Західній Україні школа театральної акторської майстерності вищого рівня.

Великого значення розвитку театрального мистецтва в Галичині надавало культурно-освітнє товариство “Просвіта”, при читальні якого у 1924 році був створений драматичний гурток “Робітнича сцена”. Виступаючи на загальних зборах 25 грудня 1925 року, П. Мурський, який відповідав за аматорську діяльність у товаристві, зазначав: “Кожний просвітній діяч розуміє сьогодні вагу і значення аматорського театру, а вже найбільше про це повинні сказати ті, що ведуть тяжку, але вдячну роботу по читальнях... Аматорсько-театральна вистава – це жива, ілюстрована книжка, яка повинна відіграти немалу роль у товаристві, що поставило собі завдання ширити просвіту” [9, с. 29]. У 1914 році в Галичині діяло 77 філій і 2944 читальні “Просвіти”, які нараховували 197035 учасників. У 20-30-х роках кількість аматорських гуртків значно зростає; під їх впливом у містах і селах Галичини виникають аматорські хори та оркестри. Якщо в 1925 році при читальнях “Просвіти” існувало 756 аматорських гуртків, то у 1928 році їх кількість зросла до 1300. При них діяли 600 хорів, 50 оркестрів тощо. У 1932 році у читальнях “Просвіти” відбулося 430 концертів, присвячених пам'яті Т. Г. Шевченка, 5348 вистав [8, с. 35].

Активно працювала філія “Просвіти” і в Станіславському повіті, яка була заснована ще в 1877 р. За станом на 30. VI. 1926 р. тут діяло 8 філій із 168 читальнями. В багатьох із них були аматорські театральні гуртки і хори, а саме: в Станіславові – 36 гуртків і 10 хорів; у Калуші – 10 гуртків і 1 хор; у Богородчанах – 11 аматорських гуртків; у Солотвино – 1 аматорський гурток; у Надвірній – 3 аматорські гуртки і 2 хори; в Галичі – 2 гуртки і 1 хор. П'ять з них (Станіславів, Богородчани, Солотвино, Надвірна і Галич) згідно із звітом їх діяльності до 30. VI. 1925 р. дали 101 театральну виставу та 11 концертів [2, с. 394]. Важливе значення для розвитку театрального мистецтва Станіславщини мало відкриття у 1925 році приміщення для українських вистав у залі товариства “Сокіл”, на якому аматори Театру ім. І. Тобілевича показали виставу “Останній сніп” І. Тобілевича [11, с. 19].

Значною активністю у 30-і роки відзначався драматичний колектив при кооперативі “Робітничий театр”, який діяв у Львові з 1927 по 1934 роки. До його складу входили актори-аматори І. Макарчук, Й. Макарук,

Й.Завадка, І.Стеців та інші, а художнім керівником і режисером театру була письменниця А.Матулівна. “Робітничий театр” був важливим осередком розвитку національної театральної культури, який об’єднав навколо себе понад 800 театральних гуртків Галичини, що діяли на Львівщині, в Стрию, Бориславі, Заболотіві та інших містах. У репертуар цих аматорських гуртків були включені п’єси, які закликали до боротьби за краще майбутнє. Це – твори Т.Шевченка, І.Франка, М.Ірчана, А.Чехова, Е.Золя, Г.Запольської.

Як зазначають очевидці, одним з кращих аматорських театрів у 30-х роках в Галичині був Український Народний Театр “Промінь” під керівництвом М.Комаровського, до складу якого входили такі талановиті актори-аматори, як М.Бачинська, М.Чарнецька, Г.Чайківська, І.Головка та ін. Театр був одним з кращих мандрівних театрів аж до 1939 року. Його колектив “... переважно складався з молодих ентузіастів українського театального мистецтва, гідно виконав своє завдання носія рідної культури” [8, с.526].

В період 1914-1939 рр. аматорський театральний рух у Галичині стає масовим явищем. Якщо до 1914 року по всій Галичині діяв 331 аматорський драматичний гурток, то станом на 30 червня 1924 року – вже 489. Лише у Станіславському воєводстві станом на 31 березня 1939 р. було зафіксовано 592 аматорських театральних гуртки, які дали 4225 вистав, здебільшого благодійних [12, с.176].

Торкаючись питання жанрових особливостей аматорських театральних колективів, слід відзначити, що в їх репертуарі поряд з традиційними музичними побутовими п’єсами з’являються нові жанри – жарт (“На перші гулі” С.Васильченка), сценічний етюд (“Куди вітер віє” С.Васильченка), фантазія-сатира (“У Гайхан-Бея” В.Самійленка), сценічна картина (“Маєві акорди” Д.Николишина), комедія-драма (“Сирітка Хася” Я.Гордіна), фарс (“Розшматоване серце” Мисика), п’єси-казки (“Золотий черевичок” Г.Орлівної), а також відновлюються українські драматичні жанри, які були поширені у XVII–XVIII ст., – стара історична драма (“Ой, Морозе, Морозенку”, “Дума про Ничая” Г.Лужницького) та релігійна драма (“Зоря над Почасвом”, “Голгота” Г.Лужницького).

Отже, аматорський музичний театр, який завершив своє формування до середини XIX ст., заклав основи для розвитку театального руху в Галичині і, продовжуючи функціонувати та розвиватися паралельно з професійним музичним театральним мистецтвом, виконував важливі культурно-просвітні функції, знайомлячи галичан з кращими драматичними творами української, західно- та східноєвропейської класики, пропагуючи твори молодих галицьких драматургів і композиторів. Все це впливало на розвиток музично-драматичного мистецтва та спрямовувало його на шлях реалізму й народності. На початку і в першій половині

1. *Полякова* Особливості музично-театрального руху в Галичині періоду кінця XIX – 30-х років XX ст.

XX ст. у важкі історичні періоди, зокрема під час Першої світової війни та польської окупації, музично-театральний рух мав прогресивне значення для національного самовизначення українців Галичини. Особливо великого значення діяльність аматорських театральних колективів набувала в періоди кризи професійного театру, завдяки чому розвиток театрального мистецтва навіть у найважчі часи не припинявся. Аматорські музичні вистави відіграли вагомий роль у піднесенні національної самосвідомості галицького українства, у створенні музично-театральних традицій краю.

1. Пилипчук Р. До історії українського шкільного театру кінця XVI – початку XVII століть // *Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Театрознавчої комісії.* – Т. CCXXXVII. – 1999. – С. 15-41.
2. Франко І. Про театр і драматургію. – К., 1957.
3. Семчишин М. Театр і драматургія на західноукраїнських землях // *Тисяча років української культури.* – К., 1993. – С. 343-346.
4. Арсенич П. Гуцульський театр Гната Хоткевича. – Коломия, 1993.
5. Боковська О. Український народний театр товариства "Українська бесіда" // *Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Театрознавчої комісії.* – Т. CCXXXVII. – 1999. – С. 111-133.
6. Волинець С. Стрилецький театр // *Наш театр.* У 2-х т. – Т. 1. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1975. – С. 95-101.
7. Лужницький Г. Український театр після визвольних змагань // *Наш театр.* У 2-х т. – Т. 1. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1975. – С. 9-90.
8. Ставничий І. З театального життя у Станіславові // *Альманах Станіславівської землі.* – Т. 1. – Нью-Йорк – Торонто – Мюнхен, 1975. – С. 574-576.
9. Чайківська-Шембель Г. Український Народний Театр "Промінь" під керівництвом Миколи Комаровського // *Наш театр.* У 2-х т. Т. 2. Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1992. – С. 519-526.
10. "Просвіта" у Станіславщині // *Альманах Станіславівської землі.* – Т. 1. – Нью-Йорк – Торонто – Мюнхен, 1975. – С. 393-394.
11. Аматорський театр. Ч. 3. – Львів, 1925.
12. Морозюк В. Галицький театр ім. І.Тобілевича // *Перевал.* Івано-Франківськ, 1998. – №2. – С. 172-186.

Iryna Polyakova

THE PECULIARITIES OF THE MUSICAL-THEATRICAL AMATEUR MOVEMENT IN HALYCHYNA AT THE END TO XIXTH -30IS OF THE XXTH CENTURY

The present article raises the problem of formation and development of Ukrainian musical culture in Halychyna at the end of the XIX and the beginning of the XX century which was developed under the conditions of material and intellectual oppression.

In this article the author presents own ways of understanding of the conception of "musical-theatrical amateurishness" in comparison with generally accepted in Ukrainian musicology. The article traces the process of development of musical-theatrical amateur movement in the given historic period and its connection with professional Ukrainian Theatre.